

Konstitutionsutskottets betänkande

1982/83:12

om ändringar i sekretesslagen (1980:100), (prop. 1981/82:186 och 1982/83:64)

I detta betänkande behandlas proposition 1981/82:186, prop. 1982/83:65, följdmotionerna till proposition 186 1981/82:2486 och 2496, de under den allmänna motionstiden 1981 väckta motionerna 1980/81:650, 865, 1111, 1115 och 1127, de under den allmänna motionstiden 1982 väckta motionerna 1981/82:208, 377, yrkande 1, 475, 476, 479 och 1590 samt det till utskottet från finansutskottet överflyttade yrkande 15 i motion 1981/82:2405.

Propositionernas hemställan

I proposition 1981/82:186 hemställs att riksdagen antar förslagen till

1. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
2. lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap,
3. lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.,
4. lag om ändring i utlänningslagen (1980:376),
5. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620).

I proposition 1982/83:64 hemställs att riksdagen antar förslag till lag om ändring i sekretesslagen.

Propositionernas huvudsakliga innehåll

Proposition 1981/82:186

I propositionen behandlas ett flertal sekretessfrågor, särskilt sådana som rör sekretessen hos myndigheter på hälso- och sjukvårdsområdet och socialtjänstområdet i förhållande till andra myndigheter. Något mera omfattande ingrepp i sekretessregleringen föreslås inte, men på några punkter föreslås lagändringar.

När det gäller vårdmyndigheternas förhållande till polisen konstateras att sekretesslagen har medfört problem främst i två avscenden. För det första kan lagen ibland hindra att polisen får upplysningar om huruvida en person finns på en vårdinrättning. För det andra kan polisen normalt inte från vårdmyndigheterna få uppgifter som angår misstankar om brott, inte ens om misstankarna gäller mycket allvarliga brott.

I propositionen föreslås att sekretessregleringen ändras på de här båda punkterna. En uppgift om huruvida någon finns på en vårdinrättning inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten skall få lämnas till polisen på

begäran i särskilt fall. Vidare skall vårdpersonalen få lämna polisen uppgifter som angår misstankar om mycket allvarliga brott, bl. a. mord, dråp, våldtäkt och grovt narkotikabrott.

Propositionen innehåller också en del förslag som rör sekretessen i förhållanden till enskilda. Sålunda föreslås bl. a. att uppgifter om en enskild hos exempelvis en allmän försäkringskassa skall kunna hållas hemliga för den enskilde själv, om det är av synnerlig vikt av vård- eller behandlingsskäl. Vidare innehåller propositionen förslag som gör det lättare att få adressuppgifter från posten, bl. a. för indrivningsändamål.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1982.

Proposition 1982/83:64

I propositionen föreslås ett par mindre ändringar i sekretesslagen. Dels föreslås att vissa uppgifter om enskildas personliga förhållanden skall kunna hållas hemliga i ärenden om bostadsförmedling. Dels föreslås en bestämmelse om sekretess till skydd för enskilda i samband med personalkontroll.

De nya reglerna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 1983.

Motionsyrkandena

I motion *1980/81:650* av Hilding Johansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen antar det i bilaga upptagna förslaget till ändring i sekretesslagen (minskad sekretess för produktkontrollregister).

I motion *1980/81:865* av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) yrkas att riksdagen beslutar om sådan ändring av sekretesslagen 7 kap. 9 § att den särskilda elevvård som bedrivs av skolpsykolog och skolkurator i lagen uttryckligen skall hänföras till en självständig verksamhet i förhållande till elevvården i övrigt.

I motion *1980/81:1111* av Ylva Annerstedt och Margareta Andrén (båda fp) yrkas att riksdagen beslutar uttala att tillämpningsföreskrifter för sekretesslagen bör utarbetas med förtur.

I motion *1980/81:1115* av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s) yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till sådan ändring av 7 kap. 12 § sekretesslagen att det av paragrafen klart kommer att framgå att sekretessen omfattar även uppgifter om vederbörandes politiska åsikter.

I motion *1980/81:1127* av Lena Öhrsvik och Anita Gradin (båda s) yrkas att riksdagen hos regeringen begär en snar översyn av sekretessreglerna för sjukvård och socialtjänst i syfte att komma till rätta med i motionen påtalade problem.

I motion *1981/82:208* av Sten Svensson och Björn Körlof (båda m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändringar i sekretesslagen i

enlighet med vad som anförs i punkt 15 i motionens sammanfattning.

I motion 1981/82:377 yrkande 1. av Björn Körlof och Bertil Lidgard (båda m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i vapenlagen och sekretesslagen att register över enskildas vapeninnehav sekretessbeläggs.

I motion 1981/82:475 av Stina Eliasson och Margit Odelsparrr (båda c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av sekretess hos tillsynsmyndigheter i konkurs.

I motion 1981/82:476 av Bertil Fiskesjö m. fl. (c) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att frågan om behovet av undantag från den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen övervägs.

I motion 1981/82:479 av Pär Granstedt m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om en översyn av gällande sekretessregler i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1981/82:1590 av Olof Palme m. fl. (s) yrkas att riksdagen antar ändrad lydelse av 8 kap. 2 och 4 §§ sekretesslagen.

I motion 1981/82:2405 av Göthe Knutson (m) yrkas

15 a) att riksdagen antar följande tillägg i sekretesslagen (1980:100) 15 kap. 1 § med placering sist i paragrafen:

Ny lydelse

Ändring av registrerad uppgift får endast ske på sådant sätt att såväl den nya som den eller de tidigare uppgifterna finns läsbara. Bestämmelsen gäller inte för skrivfel, räknefel eller annan uppenbar oriktighet.

samt ändring av 15 kap. 2 § punkt 3 till följande lydelse:

Ny lydelse

3. i förekommande fall från vem handlingen kommit in eller till vem den har expedierats; fysisk person skall därvid identifieras med för- och efternamn.

b) att riksdagen ger regeringen till känna att datainspektionen bör ges i uppdrag att utreda frågan om begränsning av den ohämmade användningen av personnummer.

I motion 1981/82:2486 av Kerstin Göthberg m. fl. (c, s, m) yrkas att riksdagen beslutar att frågan om graden av den sekretess som skall utövas mellan resp. skolstyrelse och socialnämnd inom förskole- och fritidsverksamheten blir föremål för ytterligare studium och hänförs som tilläggsuppdrag till den pågående utredningen om samverkan förskola-skola.

I motion 1981/82:2496 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas att riksdagen avslår proposition 1981/82:186 i vad gäller sekretesslagens kapitel 7, § 7, andra stycket.

De i motionerna upptagna frågorna

A. Sekretess mellan myndigheter

Frågan om sekretess mellan myndigheter tas upp i motionerna 1980/81:865 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) och 1980/81:1127 av Lena Öhrsvik och Anita Gradin (båda s) samt 1981/82:208 av Sten Svensson och Björn Körlof (båda m), 476 av Bertil Fiskesjö m. fl. (c) och 3486 av Kerstin Göthberg m. fl. (c, s, m).

Motionerna 1980/81:1127 och 1981/82:208 och 476 pekar på problem med anknytning till behovet av undantag från sekretessen mellan myndigheter. I motionerna 1980/81:1127 och 1981/82:476 ifrågasätts om inte den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen, som möjliggör utlämnande av uppgifter efter en intresseavvägning, skulle kunna få en vidgad tillämpning. I motion 1980/81:1127 tas särskilt upp informationsbehovet inom hälso- och sjukvårdsområdet och inom det sociala området. I motion 1981/82:208, som hänvisar till 207, yrkas att sekretesslagen skall ändras så att ett bättre samarbete mellan polis, skola och sociala myndigheter blir möjligt.

Gällande rätt och föreliggande ändringsförslag

Sekretesslagen gäller inte bara mellan enskilda och myndigheter utan också mellan olika myndigheter inbördes. Det finns flera undantag från denna huvudregel, varav den viktigaste är den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen. Där stadgas, att ett uppgiftsutbyte mellan olika myndigheter är tillåtet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Generalklausulen är dock inte tillämplig på alla områden. Till de viktigaste undantagen hör sjuk- och socialvårdsområdena.

I proposition 1981/82:186 föreslås i första hand sådana ändringar i sekretesslagen som rör sekretessen hos myndigheter på sjukvårds- och socialvårdsområdena i förhållande till andra myndigheter. I detta hänseende föreslås bl. a. i propositionen att det skall bli tillåtet för personal inom hälso- och sjukvården och inom socialvården att lämna uppgift till polis eller åklagarmyndighet om misstanke för brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Brott med två års straffminimum är ovanliga i brottsbalken. Som exempel på sådana brott kan nämnas mord, dråp och grovt rån. Däremot har t. ex. grov misshandel ett straffminimum på fängelse i ett år.

I samma proposition föreslås också en ändring i 9 kap. 8 § sekretesslagen som avser att öka postverkets möjligheter att lämna ut enskilda adress.

Vidare föreslås ändringar i vissa speciallagar, syftande till att utvidga möjligheten för domstol, åklagare, polis m. fl. att erhålla uppgifter från hälso- och sjukvårdsmyndigheterna. Bl. a. innehåller förslaget två ändringar

i utlänningslagen. Den ena (16 a §) går ut på att en socialnämnd på begäran av statens invandrarverk eller en polismyndighet skall lämna uppgifter om en utlännings personliga förhållanden, om uppgifterna behövs i ett ärende om uppehållstillstånd. Genom den andra ändringen (91 a §) föreslås en regel av innebörd att socialnämnden på begäran av en polismyndighet skall lämna ut uppgifter om en utlännings adress om uppgifterna behövs för verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning. Vidare föreslås ändringar i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. och i lagen (1980:620) om ändring i socialtjänstlagen. Båda dessa ändringar går ut på att skyldighet åläggs personalen att lämna uppgifter till polis, domstol, åklagarmyndighet m. fl. om att en person vårdas på vederbörande sjukvårdsinrättning resp. hem "för vård eller boende" inom socialtjänsten. Här är alltså inte fråga om en persons adress i allmänhet utan endast uppgift om vistelseort när en person vårdas inom sjukvården resp. socialtjänsten.

Angående utskottets tidigare uttalande om sekretessen mellan myndigheter se KU 1979/80:37 s. 11 ff.

Motion 1980/81:865 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) behandlar frågan om sekretess mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet. I motionen yrkas en sådan lagändring att det klart framgår att den särskilda elevvård som bedrivs av skolpsykolog och skolkurator skall bedömas som självständig verksamhet i förhållande till elevvården i övrigt. Frågan tas också upp i en skrivelse från Sveriges psykologförbund till utskottet.

Gällande rätt m. m.

Enligt 1 kap. 3 § andra stycket sekretesslagen gäller sekretessen mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.

I propositionen med förslag till sekretesslag (1979/80:2) föreslogs att sekretessen skulle gälla fullt ut mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet. Vid riksdagsbehandlingen ändrades bestämmelsen så att sekretessen mellan verksamhetsgrenar inom samma myndighet inskränktes till de fall när verksamhetsgrenarna var att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (KU 1979/80:37).

I proposition 1981/82:186 föreslås inga ändringar av sekretessreglerna på skolans område. Frågan tas emellertid upp till ingående diskussion i propositionen (s. 36–39). Beträffande den i motionen aktualiserade frågan om självständiga verksamhetsgrenar inom skolans område anförs följande:

I övrigt är det svårt att mer generellt uttala sig om i vilken utsträckning det förekommer olika verksamhetsgrenar inom en och samma skolmyndighet. Det torde emellertid endast mer sällan förekomma en organisatorisk

uppdelning på olika verksamhetsgrenar med skilda slag av verksamheter på skolans område, om man bortser från skolhälsovården. Den naturliga utgångspunkten är att se den elevvårdande verksamheten och undervisnings-sidan som en integrerad del av skolverksamheten. Normalt kan man därför säga att det i sekretesslagens mening finns endast en verksamhetsgren inom en skolmyndighet. Här bortses då från skolhälsovården. Innebörden härav är exempelvis att en skolkurator, som i sin verksamhet har inhämtat vissa sekretessbelagda uppgifter om en elev vilka har betydelse för elevens skolsituation, kan lämna uppgifterna vidare till elevens klassföreståndare.

Med anledning av ett annat påpekande vill jag framhålla att sekretesslagen inte reglerar vad som gäller för hanteringen av hemliga uppgifter inom en myndighet eller en verksamhetsgren. Helt klart är att ett fritt uppgiftsutbyte måste få förekomma mellan de personer som deltar i handläggningen av ett ärende inom en myndighet. Det är därutöver närmast en etisk fråga i vilken utsträckning hemliga uppgifter kan röjas inom en myndighet eller en verksamhetsgren.

Motion 1981/82:2486 av Kerstin Göthberg m. fl. (c, s, m) behandlar frågan om sekretess mellan å ena sidan verksamheten vid förskola och fritidshem och å andra sidan den obligatoriska skolan. I motionen framhålls, att förskole- och fritidsverksamhet numera faller in under begreppet socialtjänst enligt socialtjänstlagen (1980:620). Härav följer enligt motionen att de stränga sekretessregler som gäller för verksamhet inom socialtjänsten blir gällande också för förskolorna och fritidshemmen.

Gällande rätt m. m.

Förskoleverksamhet och fritidsverksamhet tillhör enligt socialtjänstlagen (1980:620) socialtjänstens uppgifter. Verksamheten är således hänförlig till 7 kap. 4 § sekretesslagen. Enligt denna får uppgifter inte lämnas ut om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men (omvänt skaderekvisit). Undantagsreglerna från huvudregeln i 14 kap. sekretesslagen att sekretessen fullt ut gäller även mellan myndigheter inbördes är med något undantag inte tillämpliga när det gäller uppgiftslämnande mellan förskola och fritidshem å ena sidan och den obligatoriska skolan å andra sidan.

Enligt äldre lagstiftning var barnomsorgen inte hänförlig till socialvården. Normalt förelåg inte sekretess för den vanliga barnomsorgen.

Kommunförbundet observerade frågan vid remissbehandlingen av den promemoria som låg till grund för sekretesspropositionen (1979/80:2). Förbundets yttrande har i detta hänseende följande innehåll.

För närvarande tillämpas inte gällande sekretesslag så, att handling inom barnomsorgsverksamheten normalt sekretesskyddas. I praktiken torde sådan handling åtnjuta sekretesskydd endast i sådana fall där förtur inom barnomsorgen prövas utifrån särskilda skäl. Ärendet betraktas då som ett barnvårdsärende och åtnjuter som sådant sekretesskydd. Enligt socialutredningens uppfattning bör även framdeles en sådan ordning gälla i sekretesshänseende. Förbundet delar härvidlag socialutredningens uppfatt-

ning. Ärenden som faller inom ramen för socialnämndens allmänna serviceverksamhet, såsom barnomsorgen, bör inte i sekreteshänseende jämföras med ärenden av vård- och behandlingskaraktär. – När det gäller förturer i barnomsorg bör man enligt förbundet skilja på förturer, som grundar sig på 6 § barnomsorgslagen och som avser barn med särskilda behov. Här föreligger en absolut förtur, där just de personliga förhållandena kan vara av så känslig natur, att behov föreligger av sekretesskydd. Annorlunda förhåller det sig med förturer av generell art, t. ex. för ensamstående föräldrar eller för låginkomsttagare eller för vissa yrkeskategorier. Sådana förturer grundas inte direkt på barnomsorgslagen och handlar inte primärt om det enskilda barnets speciella behov. I dessa avseenden finns behov av insyn från allmänhetens sida. Liknande problem kan också uppkomma vid fördelning av pensionärslägenheter eller motsvarande inom äldreomsorgen. Förbundet anser att sekretessen på dessa områden inte bör gå längre än vad som kan krävas utifrån den enskildes behov. Sekretessen i ärenden rörande barnomsorgslagen bör därför begränsas till att avse de förturssituationer, som reglerats i 6 § barnomsorgslagen (barn med särskilda behov). En liknande gränsdragning bör eftersträvas inom äldreomsorgen.

Frågan om förskole- och fritidsverksamhetens inordning i socialtjänsten blev föremål för diskussion vid utskottsbehandlingen av socialtjänstpropositionen (prop. 1979/80:1, SoU 1979/80:44 s. 31 f.). I en motion av Olof Palme m. fl. (s) framhölls bl. a. att det förhållandet att socialnämnden i stället för kommunen anges som ansvarig för barnomsorgen inte får motverka helhetssyn och samlad planering. Utskottet avstyrkte motionen med följande motivering.

Beträffande kommunens ansvar för förskole- och fritidshemsverksamheten vill utskottet framhålla att socialnämnden i detta hänseende endast fullgör de uppgifter som åvilar kommunen. Att socialtjänstlagen anger socialnämnden som ansvarig för förskole- och fritidshemsverksamheten får som motionärerna framhåller givetvis inte leda till minskad samverkan med andra kommunala verksamheter, t. ex. skolan. Enligt utskottets mening innebär det inte heller att andra berörda nämnders ansvar inskränks. Den valda lösningen motverkar alltså inte helhetssyn och sammanhållen planering.

B. Sekretess hos produktregister

Frågan om sekretess i ärenden enligt lagstiftningen om arbetsmiljö och för produktregister tas upp i motion 1980/81:650 av Hilding Johansson m. fl. (s) och 1981/82:1590 av Olof Palme m. fl. (s). I motionerna förordas en lägre grad av sekretess för dessa ärenden.

Frågans tidigare behandling m. m.

Vid riksdagsbehandlingen av sekretesslagsproposition 1979/80:2 togs frågan om sekretessens styrka i ifrågavarande typer av ärenden upp. Utskottsmajoriteten godtog propositionens förslag och anförde därvid följande (KU 1979/80:37, s. 30–31).

Produktkontrollnämndens handlingar är enligt gällande rätt sekretesskyddade jämlikt 21 § 1937 års sekretesslag och 2 § 31. i civilförvaltningens sekretesskungörelse. Någon ändring av gällande rätt på området torde inte vara avsedd. Samma sekretess kommer således att gälla med stöd av en enligt 8 kap. 6 § utfärdad regeringsförordning. Sekretessen skall emellertid inte hindra insyn för arbetstagarorganisation eller skyddsombud i frågor på den egna arbetsplatsen som har anknytning till arbetsmiljölagstiftningen. Detta följer av 14 kap. 7 § jämfört med 8 kap. 2 §. Härmed kan det bli möjligt för skyddsombud och facklig representant vid ett företag att få tillgång till information angående sammansättningen av i arbetsmiljön förekommande material. Däremot torde motsvarande insynsmöjlighet inte föreligga i vidsträcktare mening och således inte för andra produkter än de som ingår i arbetsmiljön i det konkreta fallet.

Det bör nämnas, att LO och Tjänstemännens centralorganisation (TCO) den 12 november 1979 inkom med en framställning till regeringen att få del av sekretesskyddade uppgifter på arbetsmiljö- och produktkontrollområdet. Dessförinnan hade regeringen dels den 29 mars 1979 givit produktkontrollnämnden i uppdrag att i samband med det fortsatta arbetet med produktregistret närmare utreda vissa frågor av betydelse för den fortsatta uppbyggnaden av registret, dels den 31 maj 1979 tillkallat en särskild utredare för att lägga fram förslag om hur en väl fungerande och kvalificerad bevakning samt en god informations spridning rörande arbetsmiljörisiker skulle genomföras. I förstnämnda uppdrag ingår bl. a. att redovisa de erfarenheter i fråga om sekretess som görs i det aktuella skedet av uppbyggnaden av registret och att överväga den framtida utformningen av sekretessen för uppgifter som lämnas till registret. Det förutsattes att produktkontrollnämnden under utredningsarbetet skulle samråda med berörda myndigheter och arbetsmarknadsorganisationer. Genom beslut den 13 december 1979 överlämnade regeringen LO:s och TCO:s framställning till nu berörda utredningar för beaktande i det fortsatta utredningsarbetet.

Frågan om insynen i produktkontrollnämndens register för hälso- och miljöfarliga ämnen är som framgått av LO:s framställning till utskottet av stor betydelse för arbetstagarorganisationerna med hänsyn till dessas behov av en god information om riskerna i arbetsmiljön. Även näringslivsorganisationerna har i sin skrivelse till utskottet fäst stort avseende vid frågan med hänsyn till den speciellt känsliga natur som materialet i registret har.

Mot bakgrund av det anförda är det enligt utskottets mening värdefullt att berörda frågor blir mera allsidigt belysta genom de utredningar till vilka regeringen hänvisat LO:s och TCO:s skrivelse. I avvaktan på utredningsresultaten godtar utskottet propositionens förslag, som ju innebär att insyn i registret kan möjliggöras för skyddsombud och arbetstagarrepresentanter i det enskilda arbetsmiljöärendet.

I en reservation till betänkandet föreslog utskottets socialdemokratiska ledamöter samma ändringar av 8 kap. 2 och 4 §§ sekretesslagen som nu yrkas i motionerna. De motiverade sitt förslag enligt följande.

Som framgår av det föregående möjliggör lagförslaget insyn för representanter för arbetstagarorganisationer och skyddsombud i produktkontrollnämndens register för hälso- och miljöfarliga varor när det gäller ett särskilt ärende med anknytning till arbetsmiljölagstiftningen. Detta är enligt utskottets mening värdefullt. Det finns emellertid ett mera vidsträckt insynsintresse när det gäller frågor som berör arbetsmiljön. Ett viktigt syfte

med produktregistret är att det skall ge skyddsombud, arbetstagarorganisationer och forskare bättre underlag i deras verksamhet med att kartlägga och undanröja de risker som arbetsmiljön kan innebära för dem som vistas där. Detta angelägna arbete kräver enligt utskottets mening att nämnda kategorier ges möjlighet till en bredare insyn i registret.

Det är tillfredsställande att frågan har blivit föremål för utredning. I avvaktan härpå anser utskottet emellertid att sekretessen bör mildras i förhållande till propositionens förslag. Detta kan ske genom att skaderekvitet utformas annorlunda än i propositionen. Utskottet föreslår således att för sekretess i ärenden angående arbetsmiljön i 8 kap. 2 § skall krävas, att det är *uppenbart* att den enskilde lider *avsevärd* skada om uppgiften röjs. Vidare bör sekretessen för uppgifter i produktregistret regleras direkt i sekretesslagen och inte sammanföras med andra uppgifter för vilka enligt 8 kap. 6 § bemyndigande lämnas till regeringen att föreskriva om sekretess. Om sekretessen för uppgifter i produktregistret i stället tas upp i samma bestämmelse som sekretessen för kartellregister, dvs. i 8 kap. 4 §, uppnår man, att sekretessen endast kommer att gälla under förutsättning att den som uppgiften rör lider *avsevärd* skada om uppgiften röjs.

Utredningen angående information om arbetsmiljörisker, som omnämns i utskottets yttrande, har avslutat sitt arbete i år (SOU 1982:30–33). Utredningen har inte lämnat något förslag till hur sekretessfrågorna skall lösas. Arbetet med produktregister pågår fortfarande (jfr KU 1981/82:35 s. 401). Inom jordbruksdepartementet förbereds f. n. utredningsdirektiv syftande till att uppnå lättnader i sekretessen på ifrågavarande område. Avsikten är att utredningsarbetet skall bedrivas skyndsamt så att förslag kan föreläggas riksdagen vid 1983/84 års riksmöte.

C. Tillämpningsföreskrifter för sekretesslagen

I motion 1980/81:1111 av Ylva Annerstedt och Margareta Andrén (båda fp) framhålls vikten av att tillämpningsföreskrifter för sekretesslagen utarbetas med förtur. Behovet härav exemplifieras med svårigheter som tillämpningen av sekretesslagen medfört på sjukvårdens, skolans och kronofogdemyndigheternas verksamhetsområden.

Gällande rätt m. m.

Motionen avser närmast s. k. allmänna råd, som myndigheterna utarbetar till vägledning för sina egna befattningshavare. Socialstyrelsen t. ex. har numera utgett en broschyr om sekretessen inom hälsovården, sjukvården, omsorgerna om vissa psykiskt utvecklingsstörda samt socialtjänsten. Flera andra myndigheter har förfarit på liknande sätt inom sina ämnesområden. Föreskrifter om tillämpningen av sekretesslagen (dvs. av riksdagen till regeringen, och i förekommande fall, av regeringen i sin tur till underlydande myndighet) delegerad normgivning (8 kap. 11 § regeringsformen) förekommer endast i begränsad omfattning i sekretesslagen. Med stöd av dessa bemyndiganden har regeringen utfärdat sekretessförordningen (1980:657).

D. Sekretessen i vapenfriärenden

I motion 1980/81:1115 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s) yrkas, att det klart skall framgå av 7 kap. 12 § sekretesslagen att sekretessen också omfattar uppgifter om vederbörandes politiska åsikter. Enligt motionen tolkar vapenfrinämnden 7 kap. 12 § sekretesslagen så att den inte skyddar av sökanden lämnade uppgifter om t. ex. medlemskap i politisk organisation.

Gällande rätt m. m.

Enligt 7 kap. 12 § sekretesslagen gäller sekretess i bl. a. vapenfriärenden om uppgifter om enskilds personliga förhållanden. Sekretessen gäller under förutsättning att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Begreppet personliga förhållanden har en mycket vidsträckt innebörd i sekretesslagen. Uttrycket avser så vitt skilda förhållanden som en persons adress eller yttringar av psykiskt sjukdomstillstånd. I sekretesspropositionen (1979/80:2) uttalas att det knappast är nödvändigt att göra en analys av begreppet utan att betydelsen av det givetvis måste bestämmas med ledning av vanligt språkbruk (s. 84).

E. Register över enskilds vapeninnehav

I motion 1981/82:377, yrkande 1, av Björn Körlof och Bertil Lidgard (båda m) påtalas att det i olika sammanhang, t. ex. hos polisen och inom hemvärnet, förs register över vapeninnehav och att dessa register är offentliga. Med hänsyn till den stora omfattningen av vapenstöder framstår det enligt motionen som oroväckande att det är möjligt för vem som helst att i stor utsträckning ta del av vilka som i hemmet förvarar vapen.

Gällande rätt m. m.

Någon sekretess för uppgifter i register om vapeninnehav gällde inte enligt äldre sekretesslagstiftning och införande av en sådan sekretess synes heller inte ha diskuterats i förarbetena till sekretesslagen.

Efter remiss har rikspolisstyrelsen avgett yttrande över motionsyrkandet. Rikspolisstyrelsen tillstyrker att sekretess införs för register över enskildas vapeninnehav.

F. Sekretess hos tillsynsmyndighet i konkurs

I motion 1981/82:475 av Stina Eliasson och Margit Odelsparr (båda c) påtalas att sekretesskydd saknas för uppgifter hos tillsynsmyndighet i konkurs och att det finns ett praktiskt behov av att införa en sådan regel.

Gällande rätt m. m.

Någon sekretess hos tillsynsmyndighet i konkurs har hittills inte funnits. Det bör erinras om att tillsynsuppgifterna tidigare låg på rättens ombudsman.

Frågan tas upp till diskussion i proposition 1981/82:186 (s. 41). Enligt propositionen finns det inte skäl att föreslå någon sådan sekretess. Bl. a. hänvisas till de uttalanden som gjordes i sekretesspropositionen (1979/80:2, s. 290). I det sammanhanget anfördes bl. a. följande (s. 290–291).

De handlingar rörande konkursen som enligt det remitterade förslaget skall ges in till tillsynsmyndigheten kommer, i likhet med vad som f. n. gäller för handlingar hos konkursdomaren, att bli allmänna handlingar. Dessa torde endast i undantagsfall komma att innehålla ömtåliga uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden eller personliga förhållanden. Härtill kommer att en sekretessbestämmelse i praktiken sannolikt skulle bli verkningslös med hänsyn till den omfattande rätt till insyn i konkursförvaltningen som enligt förslaget tillkommer samtliga borgenärer och gäldenären. Mot att införa en sådan bestämmelse talar även det förhållandet att uppgifterna i stor utsträckning kommer att finnas hos konkursdomaren. Med hänsyn till det anförda anser jag att det inte föreligger skäl att föreslå sekretess för uppgifter hos tillsynsmyndighet i konkurs.

G. Insynsmöjligheterna i företag

I motion 1981/82:479 av Pär Granstedt m. fl. (c) tas upp den konflikt som kan uppstå mellan viktiga demokratiska kontrollfunktioner och t. ex. enskilda företags i och för sig förståeliga sekretessintressen. Som exempel pekas i motionen på de svårigheter som på grund av sekretess föreligger för allmänheten att få insyn i hur lagen om förbud mot investeringar i Sydafrika och Namibia tillämpas. Enligt motionen talar starka skäl för att ett företag som vill ha en favör av samhället, t. ex. en dispens från gällande lagstiftning, bör tåla en viss ökad offentlig insyn i sin verksamhet även om det kan leda till viss mindre skada.

Gällande rätt

Den i motionen särskilt aktualiserade sekretessen avser kommerskollegiets verksamhet. Enligt sekretessförordningen (1980:657) p. 7 jämfört med 8 kap. 6 § sekretesslagen gäller sekretess i den verksamhet för utredning, planering, tillståndsgivning och tillsyn som handhas av kommerskollegium. Sekretessen gäller i första hand för enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna röjs.

Vid riksdagsbehandlingen av sekretesspropositionen (1979/80:2) gjorde utskottet följande uttalande av principiell innebörd i vad gäller skyddet för

enskilds ekonomiska intressen, således bl. a. 8 kap. 6 § sekretesslagen (KU 1979/80:37 s. 29).

Utskottet vill framhålla, att det är ett mycket vidsträckt område, som omfattas av de föreslagna bestämmelserna i 8 kap. Utskottet kan i sammanhanget erinra om det stora antal tystnadspliktsföreskrifter och bestämmelser i civilförvaltningens sekretesskungörelse som skall ersättas av dessa bestämmelser och av regeringsföreskrifter utfärdade med stöd av bemyndigandet i 6 § (se särskilt prop. s. 226, 234 och 238).

Det viktigaste syftet med sekretesskyddet för ifrågavarande områden är att undvika konkurrensnedsättande eller andra negativa effekter för näringslivet och företagsamheten genom samhällets olika tillsyns- och planeringsfunktioner. Liksom på andra områden måste lagstiftaren här göra en avvägning mellan olika motstridiga intressen – å ena sidan den viktiga kontroll som ligger i insyn i den offentliga verksamheten och å andra sidan den enskildes berättigade krav på att inte förorsakas ekonomiska förluster vid fullgörandet av sin uppgiftsskyldighet gentemot det allmänna. De avvägningar som i nämnda hänseenden gjorts i propositionen bygger i vad gäller 8 kap. på huvudprinciperna i gällande rätt och får enligt utskottets mening accepteras mot bakgrund av de erfarenheter härav som hittills vunnits.

H. Sekretessen vid allmänna försäkringskassor m. fl.

Propositionens förslag innebär bl. a. en viss utvidgning av sekretessen vid allmän försäkringskassa, riksförsäkringsverket och försäkringsdomstol (7 kap. 7 § sekretesslagen). De ändringar som föreslås är dels att sekretessen vid dessa myndigheter också skall kunna gälla i förhållande till den försäkrade själv om det är av synnerlig vikt att uppgiften inte lämnas ut till honom, dels att sekretess hos försäkringsmyndigheterna under vissa omständigheter skall kunna gälla för anmälan eller utsaga av enskild om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden. Samma bestämmelse finns redan för motsvarande uppgifter inom hälso- och sjukvården och vad beträffar enskilds anmälan eller utsaga också inom socialtjänsten.

I motion 1981/82:2496 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas avslag på propositionens förslag i vad gäller sekretessens utvidgning till att också kunna gälla gentemot den försäkrade själv. Kritiken i motionen går ut på att en sådan begränsning av en patients insyn inte kan anses tillbörlig. I motionen ifrågasätts också värdet av att införa ett ytterligare anonymitetskydd för anmälare i vårdsammanhang.

De föreslagna lagändringarna initierades genom en framställning från Stockholms läns allmänna försäkringskassa. Vid remissbehandlingen tillstyrkte nästan alla remissinstanserna lagändringar i enlighet med framställningen. Enligt propositionen visar remissutfallet att behov finns av sekretess i förhållande till den vård- och behandlingsbehövande själv och till skydd för anmälare utanför de områden som f. n. omfattas av sekretesslagen. I första hand är det enligt propositionen på socialförsäkringsområdet som behovet

föreligger och någon ytterligare utvidgning av dessa sekretessformer förordas inte.

I. Myndigheternas diarietföring

I yrkande 15 i motion 1981/82:2405 av Göthe Knutson (m) hemställs om vissa ändringar av 15 kap. sekretesslagen. Ändringsförslaget tar sikte på två olika problem nämligen dels möjligheterna att ändra en redan registrerad uppgift, dels bruket av personnummer. I det förstnämnda hänseendet förordas att en ändring i ett diarium endast skall få ske på sådant sätt att såväl den nya som den tidigare uppgiften finns kvar i läsbar form. Användningen av datorer har enligt motionären gjort att man börjat frångå denna för vår förvaltning tidigare klara rättssäkerhetsprincip. Beträffande bruket av personnummer anser motionären att det av sekretesslagen bör framgå att namnet utgör den grundläggande metoden att identifiera parter i mål och ärenden. Vidare bör enligt motionen varje datapolitiskt program innehålla någon slags insats för att begränsa personnummernvändningen till sådana tillfällen där det är på sin plats att använda dem.

Gällande rätt m. m.

Enligt den nu gällande lydelsen av 15 kap. 2 § sekretesslagen skall beträffande handling som registreras av registret enligt huvudregeln framgå följande:

1. datum då handlingen kom in eller upprättades,
2. diarienummer eller annan beteckning som har åsatts handlingen,
3. i förekommande fall från vem handlingen har kommit in eller till vem den har expedierats,
4. i korthet vad handlingen rör.

Beträffande punkt 3, som närmast berörs av motionen, framgår det inte direkt av förarbetena att därmed avses namnuppgifter.

Beträffande frågan om ändring i diaries framgår det av 2 kap. 7 § tryckfrihetsförordningen att ett diarium blir en allmän handling så snart det färdigställts för införande av uppgifter. Det är givetvis inte tillåtet att ändra på annat sätt i en allmän handling än att det klart framgår att en uppgift ändrats.

Utskottet

Proposition 1981/82:186 innehåller vissa förslag till ändringar av sekretesslagen bl. a. ägnade att underlätta uppgiftsutbytet mellan vårdmyndigheter och polisen. Förslaget kan inte sägas innebära några mera genomgripande ändringar i fråga om sekretessen mellan myndigheter. Några sådana är enligt

propositionen inte motiverade på grundval av de erfarenheter av sekretesslagen som hittills vunnits.

Under utskottsbehandlingen har lagrådets yttrande över propositionens lagförslag inhämtats. Lagrådet har framlagt vissa förslag till ändringar i propositionen. Utskottet återkommer i det följande till dessa.

Utskottet behandlar i anslutning till denna proposition en rad motioner, de flesta väckta under de allmänna motionstiderna 1981 och 1982. Flera av motionerna tar upp frågan om behovet av undantag från regeln om sekretess mellan myndigheter. Sålunda ifrågasätts i motionerna 1980/81:1127 av Lena Öhrsvik och Anita Gradin (båda s) och 1981/82:476 av Bertil Fiskesjö m. fl. (c) om inte den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen, som möjliggör utlämnande av uppgifter efter en intresseavvägning, skulle kunna få en vidgad tillämpning. I motion 1980/81:1127 framhålls särskilt informationsbehovet mellan olika myndigheter inom hälso- och sjukvårdsområdet och inom socialtjänsten. I motion 1981/82:208 av Sten Svensson och Björn Körlof (båda m) pekas på behovet av ett bättre samarbete mellan polis, skola och sociala myndigheter. Frågan om sekretessen mellan förskole- och fritidsverksamhet å ena sidan och den vanliga skolan å andra sidan tas upp i motion 1981/82:2486 av Kerstin Göthberg m. fl. (c, s, m).

De svårigheter som yppats vid tillämpningen av sekretesslagen synes i stor utsträckning ha koncentrerats till regelsystemet med sekretess mellan myndigheter, således samma problem som tas upp i de nyss angivna motionerna. Även om, som anförs i propositionen, kritiken i viss utsträckning riktats mot resultatet av en felaktig lagtillämpning, kan man enligt utskottets mening inte blunda för att lagen i vissa hänseenden medfört en försämring av myndigheternas möjligheter att samarbeta. Svårigheterna har naturligt nog varit mest framträdande på de områden där ett uppgiftsbyte efter en intresseavvägning enligt den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen inte är tillåten, dvs. främst myndigheter inom hälso- och sjukvården och inom socialtjänsten. Eftersom dessa områden hör till de absolut mest integritetskänsliga är det också här som de största svårigheterna att komma till rätta med problemen föreligger.

Propositionen har föregåtts av en inom justitiedepartementet upprättad promemoria, Sekretesskydd och informationsbehov. Promemorian föranleddes av den kritik som riktats mot vissa effekter av sekretesslagen. Enligt vad som anförs i propositionen visade promemorian och remissutfallet av den att det fanns anledning att överväga några begränsade ändringar i sekretesslagen men att – som tidigare nämnts – mera omfattande ingrepp i lagen inte var motiverade. Tvärtom hade enligt propositionen bland remissinstanserna höjts varnande röster mot förhastade ändringsbeslut.

Som ytterligare skäl till att inte nu föreslå längre gående ändringar i sekretesslagen pekas i propositionen på det utredningsarbete som pågår i en arbetsgrupp inom brottsförebyggande rådet (BRÅ) och på yttrandefrihets-

utredningens uppgift att se över de enskilda sekretessbestämmelsernas förhållande till meddelarfriheten.

Utskottet har inhämtat att nyssnämnda arbetsgrupp inom BRÅ i början av 1983 kommer att framlägga förslag till vissa uppmjukningar av sekretesslagens regler om sekretess mellan myndigheter. Även om syftet i första hand är att öka polisens möjligheter att förebygga och uppdaga brott kan det enligt vad utskottet erfarit också bli aktuellt med förslag om vissa lättnader av generell karaktär på området.

Som framgått av det föregående delar utskottet i stor utsträckning de i motionerna framförda farhågorna för att reglerna om sekretess mellan myndigheter kan leda till större olägenheter i myndigheternas samarbete än som motiveras av de intressen sekretessen skall skydda. Propositionens förslag är ägnat att råda bot på vissa brister i detta hänseende. Ytterligare förbättringar kan väntas med BRÅ-gruppens förslag. Det finns vidare anledning anta att rättstillämpningen efter hand skall stabiliseras och leda till en mindre stelbent tillämpning av lagen.

Det bör i sammanhanget också nämnas, att i speciallagstiftning, främst inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten, har efter det att sekretesslagen antogs införts regler om uppgiftsskyldighet i olika hänseenden för att underlätta myndigheternas samarbete.

I nuvarande läge anser utskottet det lämpligt att avvakta de lagändringsförslag som BRÅ-gruppens arbete kan leda till innan ställning tas till behovet av ytterligare lättnader i sekretessen mellan myndigheter. Utskottet vill emellertid redan nu framhålla att särskilt sekretessen mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola behöver ses över ytterligare. En fråga som kräver en snabb lösning är den som tas upp i motion 1981/82:2486 av Kerstin Göthberg m. fl. (c, s, m). Genom att förskole- och fritidsverksamhet förts in under socialtjänsten har sekretess i viss utsträckning kommit att gälla gentemot den obligatoriska skolan. Någon motsvarande sekretess fanns inte enligt äldre lagstiftning. Även om sekretessen självfallet inte hindrar att allmänt sett harmlösa uppgifter om t. ex. förskolebarnen lämnas vidare till skolan utan särskilt medgivande av vårdnadshavare, kan det nuvarande regelsystemet givetvis under vissa omständigheter leda till ett hinder i det nödvändiga samarbetet mellan förskole- och fritidsverksamhet å ena sidan och den obligatoriska skolan å andra sidan.

Med det anförda, som bör ges regeringen till känna, får motionerna 1980/81:1127, samt 1981/82:208, 476 och 2486 anses besvarade.

En särskild fråga som berörs av propositionens lagändringsförslag är rätten för hälso- och sjukvårdspersonal och personal inom socialtjänsten att lämna uppgift till polis- och åklagarmyndighet om misstanke om brott. En liknande regel när det gäller vissa brott mot minderåriga infördes på utskottets initiativ vid antagandet av den nya sekretesslagen. Förslaget innebär, att i 14 kap. 2 § sekretesslagen införs en regel som ger hälso- och sjukvårdspersonal liksom socialtjänstpersonal rätt att till polis- och åklagarmyndighet lämna uppgifter

som angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

I propositionen diskuteras tvåårsgränsen särskilt mot bakgrund av att bl. a. uppgifter om kvinnomisshandel faller utanför lagrummet, t. o. m. om misshandeln är att anse som grov.

Utskottet vill erinra om att så sent som den 1 januari 1982 fick åklagare genom lagändring rätt att väcka åtal för misshandel i hemmet även i de fall där den misshandlade underlåter att själv göra polisanmälan eller tar tillbaka en sådan anmälan. Vidare bör observeras, att sekretessen inte alltid hindrar att uppgifter från t. ex. en sjukvårdsinrättning används som bevis i brottmål. I rättegångsbalken finns nämligen regler som kan ge domstol eller åklagare rätt att få del av t. ex. en sjukjournal som åberopas som bevis i ett misshandelsmål. Sekretessen hindrar heller inte att en sakkunnig lämnar uppgifter till en domstol eller en myndighet som bedriver förundersökning i brottmål. En läkare som anlitas som sakkunnig under en förundersökning i ett misshandelsmål för att avge utlåtande om skadorna kan alltså vidarebefordra sina iakttagelser till polisen eller åklagare.

Enligt utskottets mening kan starka skäl anföras för att öppna möjligheter för bl. a. hälso- och sjukvårdspersonal att oberoende av kvinnans samtycke lämna polisen uppgifter som rör misstankar om kvinnomisshandel. En sådan regel skulle ligga i linje med de liberalare åtalsregler på området som nyligen införts. Det finns emellertid också nackdelar med en regel av denna innebörd. Den skulle t. ex. kunna leda till att kvinnor i den utsatta belägenhet som våldsbrott av närstående innebär, skulle underlåta att söka läkarhjälp. Som anförts i propositionen kan det heller inte uteslutas att den som utövat misshandeln skulle försöka hindra kvinnan från att komma under läkarvård.

Mot bakgrund av det anförda instämmer utskottet i den bedömning som görs i propositionen. Utskottet är således inte berett att utan ytterligare överväganden förorda en sänkning av straffminigränsen i förhållande till propositionens förslag. Vid denna bedömning har utskottet också beaktat, att regeln om allmänt åtal för misshandel i hemmet varit i kraft knappt ett år och att erfarenheterna av denna regels betydelse när det gäller att beivra kvinnomisshandel således fortfarande är begränsade.

Förslaget till ändring av 14 kap. 2 § sekretesslagen kritiserar av lagrådet, som i första hand anser att BRÅ-gruppens förslag bör avvaktas innan någon ändring kommer till stånd. Enligt lagrådet synes en mera genomgripande ändring av lagstiftningen när det gäller uppgifter från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten vara så angelägen att man kan utgå från att en ny lagändring kommer att följa inom kort. Lagrådet anser det vara tveksamt om en sådan reform bör föregripas genom en provisorisk ändring.

Som framgår av det föregående anser också utskottet att sekretessreglerna inom vårdsektorn behöver ses över. Även om BRÅ-gruppens förslag skulle leda till acceptabla lösningar på området kan man emellertid inte vänta att

förslag därom kommer att föreläggas riksdagen tidigare än om ett år. Med hänsyn främst till vad som anförts vid remissbehandlingen av justitiedepartementets promemoria synes frågan kräva en snabbare lösning. Utskottet anser sig därför böra godtaga att lagändringen görs nu även om den måste ses som ett provisorium.

Lagrådet föreslår vidare att endast anmälan angående misstanke om brott och inte som föreslås i propositionen uppgift om misstanke om brott skall kunna lämnas till polisen vid brott där straffminimum är två år. Lagrådet framhåller bl. a. att en sådan lösning bättre överensstämmer med motsvarande regel när det gäller brott mot minderårig.

I uttrycket "uppgift som angår misstanke om brott" ligger enligt utskottets mening möjligheter till ett mera omfattande uppgiftslämnande än "anmälan angående misstanke om brott". Med den i propositionen föreslagna lydelsen torde polisen således kunna få del av uppgifter som inte kan anses innefattas under enbart anmälan, t. ex. journalanteckningar, iakttagelser som personalen gjort, upplysningar som en målsägande har lämnat, m. m. Med hänsyn till att det här är fråga om mycket grov brottslighet anser sig utskottet böra acceptera att ett sådant mera vidsträckt uppgiftslämnande möjliggörs. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag i denna del.

Beträffande frågan om vem inom myndigheten som skall pröva om uppgifter skall lämnas ut till bl. a. polisen förordar lagrådet att prövningen skall ankomma på den berörda myndigheten och inte på någon enskild befattningshavare.

Det ligger enligt utskottets mening i sakens natur att prövning av hithörande frågor som regel sker på "hög nivå". Utskottet vill erinra om att enligt 15 kap. 6 § sekretesslagen skall prövningen i tveksamma fall hänskjutas till myndigheten om det kan ske utan omgång. Med hänsyn härtill och till att det kan förekomma fall när den enskilde befattningshavaren måste bryta sekretessen – exempelvis när en misstänkt brottsling uppsöker ett sjukhus nattetid – anser utskottet propositionens lösning vara att föredra.

Utskottet ansluter sig i övrigt till de lagändringsförslag som lagrådet lagt fram. Dessa är i huvudsak av redaktionell natur. Utskottet delar den uppfattning som kommit till uttryck i propositionen att den föreslagna regeln om sekretess i förhållande till utländsk myndighet förefaller fylla ett behov. Lagrådets invändning om bristande remissbehandling kan enligt utskottets mening bemötas med att en motsvarande bestämmelse om än med en något annorlunda konstruktion fanns med i promemorian "Handlingssekretess och tystnadsplikt" som blev föremål för en omfattande remissbehandling. Bestämmelsen lämnades därvid i stort sett utan erinran.

Motion 1980/81:865 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) syftar till ett klarläggande om att den särskilda elevvård som bedrivs av skolpsykolog och skolkurator skall bedömas som *självständig verksamhet* i förhållande till elevvården i övrigt. Samma problem har tagits upp av

Sveriges psykologförbund både vid en uppvaktning inför utskottet och i en skrivelse till utskottet.

Utskottet ansluter sig till den uppfattning som kommit till uttryck i propositionen att det bortsett från skolhälsovården mera sällan torde förekomma en organisatorisk uppdelning på olika inbördes självständiga verksamhetsgrenar inom skolans område. Innebörden härav är att t. ex. en skolkurator som i sin verksamhet fått del av hemliga uppgifter om en elev kan lämna uppgiften vidare till t. ex. elevens klassföreståndare. I vilken omfattning detta skall ske blir givetvis en bedömningsfråga från fall till fall. Bestämmelsen innebär inte någon skyldighet att vidarebefordra hemliga uppgifter. Det är närmast en etisk fråga när så skall ske. Enligt utskottets mening kan man utgå från att en skolkurator eller psykolog enbart för hemlig information vidare i de fall där den bedöms ha väsentlig betydelse för elevens skolsituation.

Med det anförda får motionen anses besvarad.

Förslaget i proposition 1981/82:186 att *utvidga sekretesskyddet vid de allmänna försäkringskassorna, riks försäkringsverket och försäkringsdomstol* till att under vissa omständigheter också gälla gentemot den försäkrade själv accepteras inte i motion 1981/82:2496 av Lars Werner m. fl. (vpk). Motionärerna ställer sig också kritiska till förslaget att hos dessa myndigheter införa ett anonymitetsskydd för anmälare i vårdfall.

Samma lagbestämmelser som nu föreslås införda på försäkringsområdet gäller f. n. för motsvarande uppgifter inom hälso- och sjukvården (7 kap. 3 § sekretesslagen) och vad beträffar enskilda anmälan eller utsaga också inom socialtjänsten (7 kap. 6 § sekretesslagen).

Vid riksbehandlingen av propositionen med förslag till sekretesslagen (1979/80:2) behandlade utskottet en motion (fp), vari yrkades avslag på förslaget att sekretessen under vissa omständigheter skulle enligt huvudregeln i 14 kap. 4 § sekretesslagen gälla också mot den som sekretessen avsåg att skydda (KU 1979/80:37 s. 24). Utskottet avstyrkte motionen med motiveringen att en sådan regel inte kunde undvaras med hänsyn till patientens bästa. Utskottet underströk dock att bestämmelsen inte borde tillämpas annat än i särskilda undantagsfall.

Mot bakgrund av den försiktiga hållning utskottet sålunda intagit i fråga om sekretessens giltighet mot den enskilde själv kan det synas betänkligt att utsträcka en sådan ordning till ytterligare områden. Den utredning som föregått propositionens förslag visar emellertid enligt utskottets mening, att det finns ett påtagligt behov av den föreslagna utvidgningen, som erhållit samma restriktiva utformning som 7 kap. 3 och 6 §§ sekretesslagen. Utskottet tillstyrker därför propositionens förslag och avstyrker motion 1981/82:2496.

Motionerna 1980/81:650 av Hilding Johansson m. fl. (s) och 1981/82:1590 av Olof Palme m. fl. (s) tar upp frågan om sekretess för *produktregister* och, i *ärendet enligt lagstiftningen om arbetsmiljö*.

Utskottet har erfarit att frågan om en lättnad i sekretessen för berörda ärendekategorier är under beredning i jordbruksdepartementet. Avsikten är att sekretessfrågorna på området skall bli föremål för utredning under våren 1983. Utredningsdirektiv skall enligt vad som uppgivits utfärdas av regeringen inom kort. Utredningsarbetet förutsätts bedrivas skyndsamt så att förslag kan föreläggas riksdagen under 1983/84 års riksmöte.

Enligt utskottets mening tillgodoses motionernas syfte av de initiativ som regeringen avser att ta för att uppnå en lättnad i sekretessen på berörda områden. Utskottet finner därför inte skäl att föreslå riksdagen att i förevarande sammanhang ändra de aktuella stadgandena i sekretesslagen. Motionerna får anses besvarade med vad utskottet anfört.

Frågan om utfärdande av *tillämpningsföreskrifter* för sekretesslagen tas upp i motion 1980/81:1111 av Ylva Annerstedt och Margareta Andrén (båda fp).

Utskottet har inhämtat att några myndigheter numera har utgett egna kommentarer till sekretesslagen, där de bestämmelser som resp. myndighet särskilt kommer i beröring med i sin verksamhet kommenteras. Sådana kommentarer, som i viss utsträckning har karaktären av s. k. allmänna råd, har t. ex. utgetts av arbetsgivarverket, rikspolisstyrelsen, socialstyrelsen, skolöverstyrelsen, domstolsverket och vapenfrinämnden.

Vid behandlingen av propositionen med förslag till ny sekretesslag underströk utskottet vikten av informationsinsatser från regeringens sida om sekretesslagens innehåll (KU 1979/80:37 s. 20). En omfattande informationsverksamhet har också kommit till stånd, i första hand genom tjänstemän i justitiedepartementet. I linje härmed ligger enligt utskottets mening av myndigheterna själva utarbetade allmänna råd till ledning för de offentliga funktionärerna vid tillämpningen av sekretesslagen. Utskottet anser således att det är mycket värdefullt om myndigheterna tar sådana initiativ. Det bör emellertid framhållas att allmänna råd inte befriar befattningshavaren från att självständigt pröva varje enskilt fall där en sekretessfråga aktualiseras. Det är därför viktigt att framhålla, att av myndigheterna utarbetade allmänna råd aldrig får tillmätas den betydelse som en författning har.

Genom att ett antal myndigheter numera utgett allmänna råd angående tillämpningen av sekretesslagen får motionen, som väcktes redan i januari 1981, i huvudsak anses tillgodosedd.

Utskottet vill tillägga, att sekretesslagen endast i begränsad omfattning innehåller bemyndiganden till regeringen att meddela närmare föreskrifter om sekretess. Med stöd av dessa bemyndiganden har regeringen utfärdat sekretessförfordningen (1980:657).

Frågan huruvida sekretessen i *vapenfriärenden* omfattar uppgifter om politiska åsikter behandlas i motion 1980/81:1115 av Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (båda s).

Sekretessen enligt 7 kap. 12 § sekretesslagen avser bl. a. uppgifter om enskilda personliga förhållanden i ärenden angående vapenfri tjänst.

Begreppet personliga förhållanden har en mycket vidsträckt innebörd i sekretesslagen. Enligt vad som uttalades i propositionen med förslag till sekretesslag (1979/80:2 s. 84) omfattar uttrycket så vitt skilda förhållanden som t. ex. en persons adress eller yttringar av ett psykiskt sjukdomstillstånd. Det var enligt propositionen knappast nödvändigt att göra en analys av begreppet utan betydelsen av det måste givetvis bestämmas med ledning av vanligt språkbruk. I propositionen förutsattes att några svårigheter i detta hänseende vid tillämpningen knappast skulle uppkomma.

I den mån uppgiften om politiska åsikter framkommer i ett vapenfriärende råder det mot bakgrund av det anförda enligt utskottets mening inte något tvivel om att sådana uppgifter är hänförliga till vederbörandes personliga förhållanden.

I förarbetena till sekretesslagen (prop. 1979/80:2 s. 206) synes bl. a. den omständigheten att det i vapenfriärenden kan komma att redovisas uppgifter om enskilds politiska uppfattning ha legat till grund för att man på detta område införde ett sekretesskydd som tidigare saknats. Det framhölls också i propositionen, att det intresse av offentlig insyn i vapenfriärenden, som obestridligen föreligger, borde kunna tillgodoses i första hand genom att besluten undantas från sekretessen.

Utskottet delar den uppfattning som kan utläsas av propositionen att uppgifter om politiska åsikter kan vara särskilt integritetskänsliga. Detta är en uppfattning som står i samklang med regeringsformens förbud för det allmänna att tvinga någon att ge till känna sin politiska åskådning.

Det anförda leder enligt utskottets mening till att uppgifter i vapenfriärenden om sökandens politiska åsikter som regel bör vara hemliga. Detta måste gälla inte bara när den politiska uppfattningen direkt dokumenteras utan också när den kan utläsas indirekt via andra åsiktsyttringar.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet inte att det finns behov av ett förtydligande av lagtexten på sätt som förordats i motionen. Motionen får anses besvarad med vad utskottet anför.

I motion 1981/82:377 av Björn Körlof och Bertil Lidgard (båda m) yrkas sekretess för *vapenregister*; t. ex. hos polisen och hos hemvärdet. Bakgrunden till motionsyrkandet är den stora omfattningen av vapenstölder.

Med hänsyn till bl. a. att sekretess på ifrågavarande område inte tidigare förekommit har utskottet inhämtat rikspolisstyrelsens yttrande över motionen. Styrelsen har tillstyrkt att sekretess införs för ifrågavarande uppgifter och därvid åberopat den oroväckande omfattningen av vapenstölder.

Utskottet är inte berett att utan mera ingående överväganden införa sekretess på ett område där sekretess inte tidigare aktualiserats. Frågan kan enligt utskottets mening lämpligen övervägas i anslutning till departementsbehandlingen av BRÅ-gruppens förslag. Med det anförda avstyrks motionsyrkandet.

Motion 1981/82:475 av Stina Eliasson och Margit Odelsparr (båda c) tar upp frågan om sekretess för *tillsynsmyndighet i konkurs*.

Genom lagändring som trädde i kraft den 1 januari 1980 har kronofogdemyndigheterna övertagit tillsynsuppgifterna i konkurs. Dessa ålåg tidigare rättens ombudsman. För dennes vidkommande gällde att handlingar som inte lämnades vidare till konkursdomaren, t. ex. kvartalsräkningar, inte var allmänna och således inte tillgängliga för allmänheten. Dock gällde den väsentliga inskränkningen att såväl borgenärer som gäldenärer var tillförsäkrade rätt att ta del av redovisningshandlingar som getts in till rättens ombudsman, vilken också var skyldig att på begäran av borgenär eller gäldenär meddela upplysningar om konkursboet och dess förvaltning.

De nya reglerna innebär att tillsynsmyndigheten liksom konkursförvaltaren är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till bl. a. borgenären och gäldenären.

Frågan om sekretess för uppgifter hos tillsynsmyndighet i konkurs diskuterades ingående i proposition 1979/80:2 och tas upp till behandling också i den nu aktuella propositionen 1981/82:186. Utskottet lämnade vid behandlingen av förstnämnda proposition förslaget att inte införa någon sekretess för dessa ärenden utan crinran. Utskottet instämmer fortfarande i bedömningen att en sekretessregel till skydd för ifrågavarande uppgifter troligen skulle bli mindre verkningsfull med hänsyn till den rätt till insyn i konkursförvaltningen som enligt förslaget tillkommer samtliga borgenärer och gäldenärer. Av betydelse i sammanhanget är självfallet också att samma uppgifter i stor utsträckning finns hos konkursdomaren, där det inte ifrågasätts annat än att de skall vara offentliga. Utskottet vill tillägga att konkurslagskommittén väntas avge sitt slutbetänkande våren 1983. Det finns enligt utskottets mening anledning anta att sekretessfrågorna kommer att övervägas på nytt vid regeringens behandling av kommittéförslaget. På grund av det anförda avstyrker utskottet motionen.

I motion 1981/82:479 av Pär Granstedt m. fl. (c) begärs en översyn av sekretessreglerna för att möjliggöra en *förbättrad insyn i företag* som vill ha en förmån av samhället, t. ex. dispens från en lagregel. Som exempel anges i motionen ärenden angående dispens från lagen (1979:487) om förbud mot investeringar i Sydafrika och Namibia.

Som anføres i motionen föreligger det enligt p. 7 i bilagan till sekretessförordningen (1980:657) jämfört med 8 kap. 6 § sekretesslagen sekretess i verksamhet som avser utredning, planering, tillståndsgivning och tillsyn som handhas av kommerskollegium. Sekretess gäller i första hand för enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna röjs.

Det viktigaste syftet med sekretesskyddet enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen är att undvika konkurrensnedsättande eller andra negativa effekter på näringslivet genom samhällets olika tillsyns- och planeringsfunktioner. Vid behandlingen av propositionen med förslag till ny sekretesslag pekade

utskottet (KU 1979/80:37 s. 29) på de svåra problem som lagstiftaren ställs inför när det gäller att göra en avvägning mellan olika motstridiga intressen – å ena sidan den viktiga kontroll som ligger i insyn i den offentliga verksamheten och å andra sidan den enskildes berättigade krav på att inte förorsakas ekonomiska förluster vid fullgörande av sin uppgiftsskyldighet gentemot det allmänna. Utskottet konstaterade att de avvägningar som gjorts i propositionen i huvudsak byggde på gällande rätt och fick accepteras mot bakgrund av hittillsvarande erfarenheter.

Det i motionen angivna exemplet pekar enligt utskottets mening på svårigheter av det slag som utskottet avsåg med sitt nu återgivna uttalande. Utskottet kan således instämma i att vissa skäl kan tala för att öka insynsmöjligheterna när det gäller företag som begär en särskild förmån av samhället, t. ex. en dispens från gällande lagstiftning. Utskottet är emellertid inte berett att på grundval av hittills vunna erfarenheter förorda en ändring av sekretesslagstiftningen i detta hänseende. Motionen avstyrks följaktligen.

Motion 1981/82:2405, yrkande 15, tar sikte på *myndigheternas diarieföring*. Det är två olika problem som behandlas i motionen, nämligen dels möjligheterna att ändra en redan diarieförd uppgift, dels bruket av personnummer i diaries.

Beträffande möjligheterna att ändra redan diarieförd uppgift bör framhållas, att ett diarium blir en allmän handling redan när det färdigställts för införande av uppgifter. En införd uppgift får följaktligen aldrig raderas bort. Däremot är det naturligtvis inte något som hindrar att man ändrar en redan införd felaktig uppgift. En förutsättning härför är dock att den felaktiga uppgiften fortfarande är klart avläsbar. Detta gäller såväl manuella som dataförda register.

Enligt den nu gällande lydelsen av 15 kap. 2 § sekretesslagen skall beträffande handling som registreras av registret framgå följande:

- 1) datum då handlingen kom in eller upprättades,
- 2) diarienummer eller annan beteckning som har äsatts handlingen,
- 3) i förekommande fall från vem handlingen kommit in eller till vem den har expedierats,
- 4) i korthet vad handlingen rör.

Uppgifter enligt p. 3 och 4 kan utelämnas eller särskiljas om det behövs för att registret i övrigt skall kunna företes för allmänheten.

I förarbetena (prop. 1979/80:2 s. 358) är inte frågan om vad som närmare avses med p. 3 kommenterad på annat sätt än att det anses uppenbart att en handling av avsändare, ingivare eller mottagare i vissa fall kan behöva hemlighållas av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse.

Enligt utskottets mening ligger det i sakens natur att p. 3 avser namnet på den som ingett handlingen eller till vem den har expedierats. Upprätthållandet av offentlighetsprincipen kräver givetvis att den som efterfrågar en handling skall kunna precicera sina önskemål på ett sådant sätt att

myndigheten har praktiska möjligheter att ta fram handlingen.

Ett vanligt sätt att identifiera en handling är självfallet att uppges namnet på den som står som ingivare av handlingen. I den mån det förekommer databaserade diariumer där myndigheterna använder sig av personnummer i stället för av namn måste det enligt utskottets mening åligga myndigheten att för allmänheten tillhandahålla någon form av nyckel till registret så att det blir möjligt att med angivande av en namnuppgift få en begärd uppgift. Detta följer i första hand av regeln i 15 kap. 9 § sekretesslagen att myndigheter som i sin verksamhet använder sig av automatisk databehandling skall ordna denna med beaktande av offentlighetsprincipen.

Utskottet vill i sammanhanget erinra om att utskottet vid behandlingen av prop. 1981/82:37 om offentlighetsprincipen och ADB (KU 1981/82:21) med anledning av en socialdemokratisk motion framhöll vikten av en uppföljning från statsmakternas sida av utvecklingen på ADB-området från i första hand offentlighetssynpunkt. Enligt utskottets mening kunde ifrågasättas om inte såväl statskontoret som datainspektionen borde tas i anspråk för övervakningsuppgifterna med hänsyn till dessa myndigheters olika kompetens. Vad utskottet anfört gav riksdagen regeringen till känna. Regeringen utfärdade därefter förordningarna SFS 1982:272 och 273. I den förstnämnda ändrades statskontorets instruktion så att i statskontorets uppgifter också ingår att inom ramen för tillgängliga resurser lämna statliga myndigheter råd och upplysningar i sådana frågor om automatisk databehandling som avses i 15 kap. 9 § sekretesslagen. Samtidigt ålades statskontoret att i nyssnämnda verksamhet samråda med datainspektionen i den utsträckning det behövs med hänsyn till inspektionens uppgifter enligt datalagen. I SFS 1982:273 föreskrivs, att en myndighet vid utveckling av ADB och annan rationaliseringsverksamhet så tidigt som möjligt bör samråda med statskontoret och att samrådet också bör avse fråga enligt 15 kap. 9 § sekretesslagen.

Mot bakgrund av det anförda förutsätter utskottet att de i motionen upptagna problemen blir föremål för fortlöpande uppmärksamhet. Vad utskottet uttalat bör ges regeringen till känna. Motionen får anses besvarad härmed.

De i proposition 1981/82:186 framlagda lagförslagen bör träda i kraft den 1 januari 1983.

Utskottet har inget att erinra mot de förslag till ändringar i sekretesslagen som läggs fram i *proposition 1982/83:64*.

Utskottet hemställer

1. *beträffande sekretess mellan myndigheter*

- a) att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:186 antar de i bilaga 1–5 framlagda förslagen dels till ändrad lydelse av 14 kap. 2 § sekretesslagen, dels till 14 a § i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap, 7 a § i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. m., 19 a § och 84 a § i utlännings-

- lagen (1980:376) samt dels till ändrad lydelse av 66 § socialtjänstlagen (1980:620),
- b) att riksdagen avslår propositionens förslag till ändrad lydelse av 15 kap. 5 § sekretesslagen,
- c) att riksdagen med anledning av motionerna 1980/81:1127 samt 1981/82:208, 476 och 2486 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört samt förklarar motionerna besvarade härmed,
2. *beträffande sekretess hos allmänna försäkringskassor m. fl. myndigheter*
att riksdagen med bifall till proposition 1981/82:186 och med avslag på motion 1981/82:2496 antar det i bilaga 1 intagna förslaget till ändrad lydelse av 7 kap. 7 § sekretesslagen,
 3. *beträffande proposition 1981/82:186 i övrigt*
att riksdagen med bifall till propositionen antar de i bilaga 1–5 intagna lagförslagen i de delar som inte omfattas av mom. 1 och 2,
 4. *beträffande sekretess mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet*
att riksdagen förklarar motion 1980/81:865 besvarad med vad utskottet anfört,
 5. *beträffande sekretess för produktregister och i ärenden enligt lagstiftningen om arbetsmiljö*
att riksdagen förklarar motionerna 1980/81:650 och 1981/82:1590 besvarade med vad utskottet anfört,
 6. *beträffande tillämpningsföreskrifter för sekretesslagen*
att riksdagen förklarar motion 1980/81:1111 besvarad med vad utskottet anfört,
 7. *beträffande sekretess i vapenfriärenden*
att riksdagen förklarar motion 1980/81:1115 besvarad med vad utskottet anfört,
 8. *beträffande sekretess för vapenregister*
att riksdagen avslår motion 1981/82:377, yrkande 1,
 9. *beträffande sekretess för tillsynsmyndighet i konkurs*
att riksdagen avslår motion 1981/82:475,
 10. *beträffande ökad insyn i företag*
att riksdagen avslår motion 1981/82:479,
 11. *beträffande myndigheternas diarieföring*
att riksdagen med anledning av motion 1981/82:2405, yrkande 15, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört samt förklarar motionen besvarad härmed,

12. *beträffande proposition 1982/83:64*
att riksdagen antar de i propositionen intagna lagförslagen.

Stockholm den 7 december 1982

På konstitutionsutskottets vägnar
OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Bertil Fiskesjö (c), Wivi-Anne Cedercqvist (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Sture Thun (s), Elisabeth Fleetwood (m), Ingvar Björk (s), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Lars Ernestam (fp) och Hans Petersson i Hallstahammar (vpk).

Reservationer

1. av Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) som ansett att utskottet *beträffande sekretesskyddet vid de allmänna försäkringskassorna, riks försäkringsverket och försäkringsdomstol*

dels i det stycke på s. 18 som börjar "Mot bakgrund av" och slutar "motion 1981/82:2496" bort anföra följande:

Huvudregeln enligt sekretesslagen är att sekretess till skydd för enskild inte gäller i förhållande till den enskilde själv. Detta är en mycket viktig rättssäkerhetsgaranti. Den enskilde måste i olika sammanhang ha möjlighet att kontrollera om de uppgifter som myndigheterna har om honom är korrekta. Mot denna bakgrund intog utskottet en restriktiv hållning vid införandet av bestämmelsen i 7 kap. 3 § sekretesslagen om sekretessens giltighet mot den enskilde själv inom hälso- och sjukvården.

Enligt utskottets mening kan man inte acceptera att denna regel utvidgas till flera myndigheter. På sjukförsäkringsområdet gör sig allmänhetens behov av kontrollmöjligheter särskilt gällande med hänsyn framför allt till att den enskildes insyn de facto begränsats av datoriseringen. Det är just på socialförsäkringsområdet som den enskilde enligt vad erfarenheterna visar har särskilt svårt att hävda sig. Den begränsning i patientens insynsmöjligheter som propositionens förslag innebär ter sig dessutom stötande med hänsyn till att frågan skall bedömas av t. ex. försäkringskassapersonal.

På grund av det anförda godtar utskottet inte förslaget till ändring av 7 kap. 7 § sekretesslagen. Utskottet tillstyrker således yrkandet i motion 1981/82:2496.

dels att utskottets hemställan under p. 2 bort ha följande lydelse:

2. *beträffande sekretessen vid allmänna försäkringskassor m. fl.*
att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2496 och med avslag på proposition 1981/82:186 i motsvarande del avslår det i bil. 1 intagna förslaget till ändring av 7 kap. 7 § sekretesslagen.

2. av Anders Björck (m), Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sven-Erik Nordin (c), Elisabeth Fleetwood (m) och Lars Ernestam (fp), vilka ansett

dels att utskottet beträffande *sekretess för vapenregister* i stället för sista stycket på s. 20 bort anföra följande:

Utskottet ansluter sig till den uppfattning som framförts i motionen och i rikspolisstyrelsens yttrande att de ökande vapenstölderna aktualiserar en sekretessregel på området. Frågan bör enligt utskottets mening tas upp i anslutning till departementsbehandlingen av BRÅ-gruppens förslag. Detta bör ges regeringen till känna. Motionsyrkandet får anses besvarat härmed.

dels att utskottet under mom. 8 bort hemställa

8. *beträffande sekretess för vapenregister*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört och förklarar motion 1982/83:377, yrkande 1, besvarad härmed.

Förslag till**Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)**

Häriigenom föreskrivs att 1 kap. 3 §, 7 kap. 7 §, 9 kap. 4 och 8 §§, 14 kap. 2 § samt 15 kap. 8 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Av utskottet föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Gäller enligt denna lag sekretess för uppgift som förekommer hos viss myndighet, får uppgiften inte röjas för annan myndighet i andra fall än som anges i denna lag eller i lag eller förordning till vilken denna lag hänvisar.

Vad som sägs om myndighet i denna paragraf, 5 §, 13 och 14 kap. samt i särskilda bestämmelser i denna lag om överföring av sekretess mellan myndigheter gäller också i förhållandet mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet, när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.

Vad som sägs om myndighet i första stycket, 5 §, 13 och 14 kap. samt i särskilda bestämmelser i denna lag om överföring av sekretess mellan myndigheter gäller också i förhållandet mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet, när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra.

Uppgift för vilken sekretess gäller enligt denna lag får inte röjas för utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation annat än om utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift därom i lag eller förordning eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få utlämnas till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart, att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller mellanfolkliga organisationen.²

7 kap.

7 §

Sekretess gäller hos allmän försäkringskassa, riks försäkringsverket och försäkringsdomstol i ärende enligt lagstiftningen om allmän försäkring eller arbetsskadeförsäkring eller om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskild, för uppgift om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom

¹ Lagen omtryckt 1980:880.

² Redaktionell ändring i förhållande till proposition 1981/82:186.

Nuvarande lydelse

närstående lider men om uppgiften röjs. Samma sekretess gäller hos annan myndighet på vilken det ankommer att handlägga ärende enligt lagstiftning som nu har nämnts. I fråga om myndighet som anges i 8 § gäller dock bestämmelserna där.

Av utskottet föreslagen lydelse

Sekretessen enligt första stycket gäller också i förhållande till en vård- eller behandlingsbehövande själv i fråga om uppgift om hans hälsotillstånd, om det med hänsyn till ändamålet med vården eller behandlingen är av synnerlig vikt att uppgiften inte lämnas till honom.

Sekretess gäller hos myndighet som avses i första stycket för anmälan eller annan utsaga av enskild om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att fara uppkommer för att den som har gjort anmälan eller avgivit utsagan eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Utän hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen om allmän försäkring.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år eller, i fall som avses i tredje stycket, i högst femtio år.

9 kap.

4 §

Sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos myndighet som avser framställning av statistik samt, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan därmed jämförbar undersökning, som utförs av myndighet, för uppgift som avser enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Uppgift i företagsregister, uppgift som avser avliden, uppgift som behövs för forskningsändamål och uppgift, som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller därmed jämförbart förhållande är direkt hänförlig till den enskilde, får dock lämnas ut, om

Sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos myndighet som avser framställning av statistik samt, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan därmed jämförbar undersökning, som utförs av myndighet, för uppgift som avser enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Uppgift i företagsregister, uppgift som avser avliden, uppgift som behövs för forskningsändamål, uppgift som avser personal- och lönestatistik och uppgift, som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller därmed jämförbart förhållande är

Nuvarande lydelse

det står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider skada eller men.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år, såvitt angår uppgift om enskilds personliga förhållanden, och annars i högst tjugo år.

Av utskottet föreslagen lydelse

direkt hänförlig till den enskilde, får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider skada eller men.

9 kap.

8 §

Sekretess gäller inom postverket för uppgift som angår särskild postförsändelse. Om sekretess inte följer av annan bestämmelse, får dock sådan uppgift lämnas till den som är försändelsens avsändare eller mottagare. Sekretess gäller inom postverket även för uppgift om enskilds förbindelse med postgiörörelsen eller bank.

Sekretess gäller inom televerket för uppgift som angår särskilt telefonsamtal eller annat telemeddelande. Om sekretess inte följer av annan bestämmelse, får dock sådan uppgift lämnas till den som har tagit del i telefonsamtalet eller annars är telemeddelandets avsändare eller mottagare eller som innehar apparat som har använts för telemeddelandet.

Sekretess gäller hos postverket, televerket och annan myndighet som handhar allmän samfärdsl för uppgift som angår enskilds förbindelse med samfärdselverksamheten och som inte avses i första eller andra stycket, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

Sekretess gäller hos postverket, televerket och annan myndighet som handhar allmän samfärdsl för uppgift som angår enskilds förbindelse med samfärdselverksamheten och som inte avses i första eller andra stycket, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. *Sekretessen hos postverket för uppgift om enskilds adress gäller dock endast, om det kan antas att röjande av uppgiften skulle medföra fara för att någon utsätts för övergrepp eller annat allvarligt men.*

Sekretess gäller vidare för uppgift vid särskild sambandstjänst inom totalförsvaret, om uppgiften avser telemeddelande som utomstående utväxlar på allmänt telenät.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen enligt första stycket tredje meningen och tredje stycket i högst tjugo år.

14 kap.

2 §

Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för

1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid den myndighet där uppgiften förekommer,

Nuvarande lydelse

Av utskottet föreslagen lydelse

2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, eller

3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess enligt 7 kap. 1 och 4 §§ hindrar inte, att anmälan görs till åklagarmyndighet eller polismyndighet angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken mot den som inte fyllt aderton år.

Sekretess enligt 7 kap. 1 och 4 §§ hindrar inte, att anmälan görs till åklagarmyndighet eller polismyndighet angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken mot den som inte fyllt aderton år *eller att uppgift som angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, lämnas till en sådan myndighet.*

15 kap.¹

8 §

Mot beslut varigenom myndighet har avslagit annan myndighets begäran att få ta del av handling får talan föras genom besvär. Sådan talan förs i samma ordning som gäller i fråga om besvär enligt 7 §. Har beslutet meddelats av statlig myndighet, förs dock talan av annan statlig myndighet genom besvär hos regeringen.

Mot beslut varigenom myndighet har avslagit annan myndighets begäran att få ta del av handling *eller på annat sätt få del av uppgift* får talan föras genom besvär. Sådan talan förs i samma ordning som gäller i fråga om besvär enligt 7 §. Har beslutet meddelats av statlig myndighet, förs dock talan av annan statlig myndighet genom besvär hos regeringen.

Första stycket gäller inte för beslut av riksdagen, regeringen, högsta domstolen eller regeringsrätten.

Har i lag eller förordning meddelats bestämmelse som avviker från föreskrifterna i första stycket, gäller den bestämmelsen.

I fråga om beslut som har meddelats av myndighet som lyder under riksdagen är särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹ Förslaget i proposition 1981/82:186 till ändrad lydelse av 15 kap. 5 § utgår.

Bilaga 2

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap

Härigenom föreskrivs att i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap¹ skall införas en ny paragraf, 14 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Av utskottet föreslagen lydelse

14 a §²

Socialnämnden skall på begäran av den centrala utlänningsmyndigheten eller en polismyndighet lämna ut uppgifter om en utlännings personliga förhållanden, om uppgifterna behövs i ett ärende om svenskt medborgarskap.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹ Lagen omtryckt 1979:139.

² Paragrafen omnumrerad i förhållande till förslaget i proposition 1981/82:186.

Bilaga 3

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonal m. fl.

Härigenom föreskrivs att i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl. skall införas en ny paragraf, 7 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Av utskottet föreslagen lydelse

7 a §

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonal skyldig att lämna ut

1. uppgift om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning, om uppgiften för särskilt fall begärs av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, kronofogdemyndighet eller folkbokföringsmyndighet.

2. uppgift som behövs för en rättsmedicinsk undersökning.

3. uppgift som socialstyrelsens råd för vissa rättsliga sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Bilaga 4

Förslag till

Lag om ändring i utlänningslagen

Härigenom föreskrivs att i utlänningslagen (1980:376) skall införas två nya paragrafer, 19 a § och 84 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Av utskottet föreslagen lydelse

19 a §¹

Socialnämnden skall på begäran av statens invandrarverk eller en polismyndighet lämna ut uppgifter om en utlännings personliga förhållanden, om uppgifterna behövs i ett ärende om uppehållstillstånd.

84 a §¹

Socialnämnden skall på begäran av en polismyndighet lämna ut uppgifter om en utlännings adress, om uppgifterna behövs för verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹ Paragrafen omnumrerad i förhållande till förslaget i proposition 1981/82:186.

Förslag till

Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs att 66 § socialtjänstlagen (1980:620) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Av 1 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Detsamma gäller enligt 14 kap. 2 § tredje stycket samma lag beträffande vissa brott som riktar sig mot underåriga.

Av utskottet föreslagen lydelse

66 §

Av 1 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Detsamma gäller enligt 14 kap. 2 § tredje stycket samma lag beträffande vissa brott som riktar sig mot underåriga. *Av den sistnämnda bestämmelsen följer också att sekretess inte hindrar att uppgift, som angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, lämnas till en åklagarmyndighet eller polismyndighet.*

Från socialtjänsten skall utan hinder av sekretess lämnas uppgift om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, om uppgiften för särskilt fall begärs av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, kronofogdemyndighet eller folkbokföringsmyndighet.¹

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹ Redaktionell ändring i förhållande till proposition 1981/82:186.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1982-05-13

Närvarande: justitierådet Fredlund, regeringsrådet Brodén, justitierådet Palm.

Enligt lagrådet den 20 april 1982 tillhandakommet utdrag av protokoll vid sammanträde samma dag med riksdagens konstitutionsutskott har utskottet beslutat inhämta lagrådets yttrande över proposition 1981/82:186 angående ändring i sekretesslagen (1980:100), m. m.

De i propositionen framlagda lagförslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Sigurd Heuman.

Förslagen föranleder följande yttrande av lagrådet.

1. Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

1 kap.

3 §

I förevarande paragraf föreslås i tredje stycket en regel om sekretess i förhållande till utländsk myndighet och mellanfolklig organisation. Enligt den föreslagna regeln får uppgift, för vilken sekretess gäller enligt sekretesslagen, inte röjas för sådan myndighet eller organisation annat än om utlämnande sker enligt föreskrift i lag eller förordning eller om utlämnande är förenligt med svenska intressen.

Uppgiftsutbyte mellan svenska myndigheter, å ena, samt utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer, å andra sidan, förekommer på många skiftande områden och handhas av myndigheter på skilda nivåer. Den nu föreslagna bestämmelsen är, frånsett fall då uppgiftslämnandet är specialreglerat i lag eller förordning, allmänt hållen. I motiven är ämnet för lagstiftningen sparsamt belyst. Remissbehandling har inte skett. Dessa förhållanden gör, att det är svårt att bedöma vilka konsekvenser förslagets genomförande kan få. Utan remissbehandling ökar givetvis risken för att oförutsedda störningar kan inträffa på områden, där utbytet av uppgifter med utländska myndigheter och internationella organisationer hittills fungerat tillfredsställande utan någon reglering. Det går inte heller att bortse från risken att sekretessbelagt material lämnas ut i strid mot utrikespolitiska intressen och utan att utrikesdepartementet tillfrågats.

För den händelse lagstiftning i ämnet likväl finnes böra ske utan att frågan utreds ytterligare, vill lagrådet i det följande framföra några synpunkter med anledning av förslaget.

Om ej annat är särskilt föreskrivet, har svensk myndighet i princip inte någon skyldighet att tillhandagå utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation med uppgifter vare sig dessa är sekretessbelagda eller inte. Någon ändring härutinnan är inte åsyftad med den föreslagna regeln. Denna medför således *inte någon förpliktelse* att lämna uppgift utan har endast till funktion att fastställa under vilka förutsättningar sekretessbelagd uppgift *får* lämnas till utländsk myndighet eller internationell organisation.

I anslutning till förslaget att utlämnande av sekretessbelagd uppgift skall få ske när det är förenligt med svenska intressen uttalar departementschefen, att det naturligtvis inte får förekomma, att hemliga uppgifter lämnas till utländsk myndighet, om svensk myndighet i motsvarande läge inte skulle ha fått uppgifterna med hänsyn till sekretesslagens bestämmelser. Detta hinder mot utlämnande bör enligt lagrådets mening framgå av lagtexten. Tillämpningen av kravet på förenlighet med svenska intressen kan med hänsyn bl. a. till kravets ringa konkretion väntas ställa åtskilliga myndigheter inför svårbedömda och ömtåliga frågor. Kan det vara föremål för någon tvekan huruvida kravet är uppfyllt, bör uppgiften inte få lämnas ut. Saken kan uttryckas så, att det skall stå klart att det är förenligt med svenska intressen att lämna ut uppgiften. Utöver sådana omständigheter som berörts i propositionen bör vid prövningen huruvida kravet är uppfyllt exempelvis beaktas, hur stora utsikterna till bevarad sekretess är i den stat som den utländska myndigheten tillhör. Enligt motiven skall prövningen av kravet på förenlighet med svenska intressen ankomma på myndigheten och inte få göras av befattningshavare som enligt arbetsordning ej äger besluta på myndighetens vägnar i dylika fall. Den sålunda åsyftade ordningen bör på detta speciella område komma till uttryck i lagtexten (jfr vad lagrådet anför vid 14 kap. 2 §).

Med de kompletteringar av lagtexten som lagrådet ovan berört kan, om en ändring skall göras nu, tredje stycket i förevarande paragraf få exempelvis följande lydelse:

”Uppgift för vilken sekretess gäller enligt denna lag får inte röjas för utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation annat än om utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift därom i lag eller förordning eller om uppgiften med tillämpning av denna lag skulle kunna i motsvarande fall utlämnas till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart, att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen.”

7 kap.

7 §

I paragrafens tredje stycke, i vilket inte föreslås någon ändring, skall ordet ”sekretess” bytas ut mot ”sekretessen” i överensstämmelse med nu gällande lydelse.

14 kap.

2 §

Med den nya sekretesslagen fastställdes i princip ett förbud mot utbyte av sekretessbelagda uppgifter myndigheter emellan. För institutionerna inom hälso- och sjukvård och inom socialtjänsten innebär de nya reglerna en markant åtstramning när det gäller möjligheterna att till polis- och åklagarmyndigheter framföra misstankar och uppgifter om brott. Det gäller också fall när förhållanden som tyder på mycket allvarlig brottslighet uppdragas genom verksamheten. Undantaget i 1 kap. 5 §, att uppgift kan lämnas ut om det är nödvändigt för att myndigheten skall kunna fullgöra sin verksamhet, bereder endast i begränsad utsträckning möjlighet för myndighet att göra brottsanmälan. Undantagen i 14 kap. 2 § första och andra styckena gäller endast speciella fall, såsom när en uppgift behövs vid förundersökning eller rättegång om brott i tjänsten hos den myndighet där uppgiften finns. Av större betydelse är, att den s. k. generalklausulen i 14 kap. 3 § – som tillåter utlämnande när intresset härav uppenbart tar över intresset av sekretess – inte är tillämplig vare sig inom hälso- och sjukvården eller inom socialtjänsten.

När sekretesslagen antogs, tillkom på riksdagens initiativ ett tillägg till 14 kap. 2 § som öppnade möjlighet att utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller för hälso- och sjukvården och socialsektorn göra anmälan till åklagar- eller polismyndighet angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken, när brottet företagits mot någon som inte fyllt 18 år. Enligt den nu föreliggande propositionen behövs emellertid mera generella lättnader i sekretessen för att polisens möjligheter till information i den spanande och utredande verksamheten skall förbättras.

Att det här är fråga om en svår avvägning mellan samhällets intresse av brottsbekämpning å ena sidan och å den andra sidan angelägenheten av att upprätthålla förtroendet hos de hjälpbehövande för de vårdande och sociala institutionerna är tydligt. Det framgår inte minst av remissyttrandena, där problemen behandlats utförligt och föranlett skiftande förslag.

En lösning som förordats på många håll vid remissbehandlingen är den att häva sekretessen i samma utsträckning som vid vittnesförhör inför domstol i rättegång eller under förundersökning (36 kap. 5 § och 23 kap. 13 § rättegångsbalken). Den avisas emellertid av departementschefen som alltför långtgående, främst därför att det inom socialtjänsten inte finns någon begränsning alls i personalens vittnesplikt. I stället tas till utgångspunkt för förslaget – också för socialtjänstens del – den gräns för skyldighet att vittna om s. k. förtroendeuppgifter som gäller vissa befattningshavare inom hälso- och sjukvården och som innebär vittnesplikt endast i fråga om brott med straffminimum av minst två års fängelse. I anslutning till den av riksdagen initierade regeln i 14 kap. 2 § tredje stycket om möjlighet att anmäla misstanke om vissa brott mot underåriga föreslås en ny bestämmelse av

innehåll att "uppgift som angår misstanke" om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år skall kunna lämnas till åklagar- eller polismyndighet utan hinder av vårdsekretessen. Förslaget innebär, att det inte skall föreligga någon skyldighet att lämna informationen (jfr 14 kap. 1 §). Å andra sidan förutsätts det inte att någon begäran framförs från polis- eller åklagarhåll. Det framgår vidare av motiven till förslaget, att avsikten är att avgörandet av om en uppgift skall lämnas ut skall kunna träffas av vilka befattningshavare som helst hos den myndighet som har tillgång till uppgiften, och att det alltså inte skall ankomma på myndigheten som sådan att göra den bedömning som behövs.

Förslaget skall enligt departementschefen ses mot bakgrund av att brottsförebyggande rådet (BRÅ) enligt uppdrag av regeringen utreder bl. a. frågor om uppgiftslämnande till polis och åklagare och att detta arbete bör avvaktas innan man överväger mera omfattande ändringar av de nuvarande bestämmelserna.

Förslaget från BRÅ kommer enligt departementschefen redan i år. En mera genomgripande ändring av lagstiftningen när det gäller uppgifter från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten synes vara så angelägen att man kan utgå från att en ny lagändring kommer att följa inom kort. Det är i det läget tveksamt, om en reform bör föregripas nu genom en provisorisk ändring. Förslagen står visserligen, enligt vad som har upplysts för lagrådet, inte i strid med de lösningar som BRÅ överväger. Det är ändå, med hänsyn till ärendets komplicerade natur och till att även den närliggande frågan om vittnespliktens omfattning snart synes bli föremål för omprövning (jfr prop. s. 23), svårt att förutse hur frågan kommer att slutligen lösas. Rikspolisstyrelsen framhåller i sitt remissyttrande, att i praktiken förhållandena när det gäller möjligheterna för polisen att utfå erforderliga uppgifter förbättrats betydligt sedan myndigheterna blivit förtrogna med den nya sekretessregleringen, och uttalar farhågor för att praxis kan komma att stramas åt genom lagstiftningsändringar som inte innebär en tillräcklig utvidgning.

Beträffande den närmare utformningen av förslaget vill lagrådet anföra följande.

I den föreslagna lagtexten anges att "uppgift som angår misstanke om brott" skall kunna lämnas ut. Regeln i samma stycke för fall då det är fråga om brott mot underårig innehåller i stället att "anmälan angående misstanke" skall kunna göras. Lagrådet ifrågasätter det lämpliga i denna olikhet eftersom reglerna skall tillämpas delvis i helt likartade situationer och ibland – t. ex. vid grova brott mot underårig – är tillämpliga samtidigt. Den regel som redan finns synes ha fungerat nöjaktigt i praktiken och mycket talar för att den provisoriska utbyggnad av regeln som nu är aktuell enbart inriktas på möjligheten att göra brottsanmälan.

Vad härefter angår förslaget att det skall ankomma på envar befattningshavare att själv avgöra om sekretessen skall brytas synes motiven till den nu gällande regeln i 14 kap. 2 § tredje stycket närmast tyda på att det är berörda

myndigheter som har att träffa detta avgörande. Denna ordning bör enligt lagrådets mening bibehållas även vid en utbyggnad av regeln. Endast få av de personer som enligt förslaget skulle få beslutanderätt torde ha möjlighet att av konkreta sakförhållanden kunna dra egna slutsatser om brottsrubricering m. m.

Beträffande frågan om den nyss angivna ordningen uttryckligen bör framgå av lagtexten är följande att anföra.

De bestämmelser om undantag från sekretessen som berörts i inledningen synes enligt sin lydelse lämna öppet vem som skall anses äga besluta om utlämnande. Hur reglerna skall tolkas i detta hänseende är inte i alla delar klart. Ställningstagandet till om sekretess skall anses föreligga torde enligt sekretesslagen i första hand ankomma på den som förfogar över den handling eller uppgift det är fråga om. Avgörandet om sekretess skall brytas enligt de särskilda reglerna härom kan däremot förefalla närmast vara en uppgift för den myndighet hos vilken handlingen eller uppgiften finns i fall då denna myndighets intressen skall tas med i avvägningen. Beträffande 1 kap. 5 § stämmer motivuttalandena med detta antagande (prop. 1979/80:2 Del A s. 123). Detsamma synes vara fallet i fråga om den regel om anmälan beträffande brott mot underårig som det är fråga om att komplettera (KU 1979/80:37 s. 64 och 24). Mot en generell tillämpning av en sådan ordning när ingenting sägs i lagtexten talar däremot vad som anförts i förarbetena till 14 kap. 3 § sekretesslagen (prop. 1979/80:2 Del A s. 327). Det kan synas vara en brist, att lösningen av frågan vem som har att besluta om brytande av sekretessen inte kommer till uttryck i lagtexten. I det begränsade sammanhang varom här är fråga och med hänsyn till risken för inte avsedda motsatsslut torde det få godtagas, att frågan tills vidare lämnas obesvarad i lagtexten.

Om en provisorisk reform anses böra komma till stånd, kan 14 kap. 2 § tredje stycket med beaktande av lagrådets synpunkter få exempelvis följande lydelse:

”Sekretess enligt 7 kap. 1 och 4 §§ hindrar inte, att anmälan görs till åklagarmyndighet eller polismyndighet angående misstanke om brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken mot den som inte fyllt aderton år eller om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.”

15 kap.

5 §

I förevarande paragraf föreslås ett tillägg av innebörd att den i paragrafen reglerade skyldigheten inte skall föreligga i fall som avses i 14 kap. 2 § tredje stycket. Tillägget förefaller närmast vara obehövt. Om utbyggnaden av regeln i 14 kap. 2 § tredje stycket enbart inriktas på möjlighet att göra brottsanmälan, kan tillägget i vart fall undvaras.

2. Förslaget till lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap

Den nya bestämmelse som upptas i lagförslaget bör med hänsyn till medborgarskapslagens disposition införas omedelbart efter 14 § som en ny paragraf betecknad 14 a §.

3. Förslaget till lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.

Förslaget föranleder ingen erinran.

4. Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (1980:376)

16 a §

Förslaget till ny föreskrift om upplysningsskyldighet i ärenden om uppehållstillstånd synes böra infogas i utlänningslagen i anslutning till reglerna om beslutande myndigheter m. m. i ärenden av detta slag. Med en sådan placering nås viss överensstämmelse med den paragrafföljd som förekommer på andra ställen i lagen, jfr reglerna om arbetstillstånd. Lagrådet föreslår att den nya föreskriften får sin plats omedelbart efter 19 § som en ny 19 a §.

91 a §

Den bestämmelse som här föreslås om uppgiftsskyldighet för socialnämnd i ärenden om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning bör, i likhet med det tidigare vid 16 a § anförda, föras in under rubriken "Tidpunkten för verkställighet. Beslutande myndighet". Lagrådet föreslår att bestämmelsen betecknas 84 a § och placeras efter 84 § utlänningslagen.

5. Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

66 § andra stycket

I andra stycket av 66 § föreslås en bestämmelse om skyldighet att från socialtjänsten lämna ut s. k. adressuppgift till polis och åklagare m. fl. när uppgiften begärs för ett särskilt fall. Den föreslagna bestämmelsen motsvaras för hälso- och sjukvårdens del av en liknande uppgiftsskyldighet som föreslås införd i tillsynslagen, se förslaget under 3.

En skillnad föreligger mellan de båda lagförslagen i det att bestämmelsen i 66 § andra stycket socialtjänstlagen innehåller en hänvisning till den för socialtjänsten gällande sekretessregeln i 7 kap. 4 § Sekrl. medan en motsvarande hänvisning saknas i den bestämmelse som föreslås i tillsynslagen. Hänvisningen synes kunna undvaras såsom obehövlig. Det finns därför

ingen anledning att inte utforma de båda föreskrifterna på ett likartat sätt. Lagrådet föreslår med anledning härav att uttrycket "enligt 7 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100)" utgår ur lagtexten till 66 § andra stycket socialtjänstlagen.

